

Miodrag Banović,
Maja Banović
NVO „INFO sport CG“ - Bar

ALMANAH SPORTA CRNE GORE

„Samo ono što je zapisano ostaje“:
Andrić

1. Uvod

Kako ni u jednoj opštini Crne Gore, tako ni na nivou Crne Gore, ne postoji publikacija koja objedinjuje sve informacije o sportu i sportskim dešavanjima iz vremena koje je za nama. Ako nije zapisano ono što se dogodilo, kao da se nije ni dogodilo.

Višedecenijski profesionalni rad, bez obzira da li je u sportu ili nekoj drugoj oblasti, nameće čovjeku obavezu da se osvrne na vrijeme koje je proteklo, da vidi da li iza sebe ima ostavljene pisane tragove kao tekovine savremenog društva.

Tradicionalistički gledano, u Crnoj Gori je bila prisutnija pričana nego pisana istorija. Prenosila se pričama uz ognjište, s koljena na koljeno.

S obzirom da smo ušli u 21. vijek, savladali nove tehnologije, da je narod opismenjen, pisanje istorije nameće se kao civilizacijska obaveza. I upravo zbog takvog osjećanja obaveze, budili su se motivi za stvaranje istoriografskog prikaza prošlosti koji bi bili uobličeni pod nazivom Almanah sporta Crne Gore.

Šta se želi postiće time?

- Da se otrgne od zaborava vrijeme koje je za nama i ono što se dogodilo u tom vremenu,
- da se budućim generacijama ostave tragovi da smo postojali,
- da se budućim novim istraživačima ostavi fond informacija za nadgradnju u ovoj oblasti,
- da se utiče na podizanje kulture odnosa prema pisanom materijalu,
- da bi dio crnogorske pričane istorije zamijenili pisanom,
- da bi konačno mogli formirati banku podataka o sportu Crne Gore.

Jaki motivi nametnuli su i pokretanje konkretnih aktivnosti: prikupljanje, sistematizovanje, obradu, pripremu za štampu, objavljivanje istorijata crnogorskog sporta i društveno-ekonomskih uslova u kojima je nastajao sport u Crnoj Gori i dostizao svoje vrijednosti.

Pripreme na izradi Almanaha teku od 1999. godine. Od prvobitne konceptualne zamisli da se uradi samo Vijek sporta u Crnoj Gori, prikupljanjem istoriskog materijala o sportu u Crnoj Gori, otvarale su se nove teme i sazrijevala je nova misao. Zbog objektivnih okolnosti, da je gotovo nemoguće uraditi ovako veliki poduhvat bez široke saradnje, vrijeme je odmicalo i nametnulo izmjenu osnovne koncepcije i razradu Almanaha u tri segmenta:

I segment: Vijek sporta u Crnoj u Crnoj Gori (XX vijek),
II segment: Decenija crnogorskog sporta (prvih 10 godina XXI vijeka),
III segment: Godišnjak crnogorskog sporta za 2010. godinu, a zatim za svaku narednu godinu posebno.

Da bi se postigli očekivani rezultati uspostavljena je saradnja sa Ministarstvom kulture, sporta i medija u Vladi Crne Gore, a slijedi uspostavljanje saradnje sa COK (Crnogorski olimpijski komitet) i 41. sportstkim savezom sa preko 750 osnovnih sportskih organizacija i 21. opštinom u Crnoj Gori.

2. Cilj istraživanja

Ovom publikacijom nastojaće se da se:

1. čitalačkoj publici omogućiti da čulima čuje, vidi, osjeti i rekonstruiše dešavanja u sportu Crne Gore iz vremena koje je za nama za dvije istorijske distance:

- 1) XX vijek,
- 2) prva decenija XXI vijeka;

2. formira banka podataka o sportu Crne Gore i stvore pretpostavke za obradu, sistematizovanje i objavljivanje aktuelnih godišnjih dešavanja počevši od 2010. godine, a zatim za svaku narednu godinu odvojeno.

3. Metod rada i uzorkovanje

Izbor adekvatne metode istraživanja predstavlja osnov za uspješan rad koji je uslovljen čitavim nizom faktora.

Kako je ovo istraživanja istorijskog karaktera, prema oblastima i izvorima istraživanja koristili smo dvije osnovne metode: istorijsku i deskriptivnu.

Istorijskom metodom, iz više izvora istraživali smo pojave koje su postojale, tj. ono što se desilo: pisani dokumenti, fotografije, usmeni izvori, autobiografski i biografski podaci autora koji opisuju događaje iz vremena koje obuhvata period istraživanja.

Deskriptivnom metodom opisujemo pojave, tj. određene stvarnosti, različita stanja međusobne odnose, procese organizacije treninga i takmičenja, korišćenje opreme i objekata, efekte – rezultate uspjehe sportista, stepen opremljenosti objekata, kvalitet organizacije takmičenja.

Krenuli smo širokim frontom istraživanja: sve objavljene publikacije o sportu u Crnoj Gori do kojih smo mogli doći i istraživanjem arhivske građe, a distribuirali smo i 10.000 primjeraka unificiranih obrazaca za dostavu podataka o sportskim organizacijama i sportskim dešavanjima u Crnoj Gori. Orjentisali smo se na reprezentativne uzorke; da obuhvatimo sve sportske organizacije, sve sportske objekte i sva sportska dešavanja u Crnoj Gori.

4. Rezultati istraživanja

Kako je vrijeme odmicalo, a podaci bivali sve obimniji, istraživanje je postajalo sve složenije. Polazeći od osnovne teme „Vijek sporta u Crnoj Gori“, za koju smo u početku bili skeptični da ćemo obezbijediti potrebnu građu, upornim radom nagomilavao se obiman materijal koji nam je nametao čitav niz drugih tema i koje se mogu posebno istraživati:

1. sportski objekti svih nivoa kvaliteta: kompletni-opremljeni, nedovršeni, u izgradnji, prilagođeni-improvizovani, njihova izgradnja, sanacija dogradnja, rekonstrukcija, održavanje, nabavka i održavanje sportske opreme,
2. sportski objekti u svim oblicima vlasništva: komunalni, školski, turistički, armijski,
3. sportske organizacije iz velike lepeze oblasti: na otvorenim terenima, dvoranski sportovi, sportovi na vodi i pod vodom, sportovi u vazduhu, ekstremni sportovi, sport u obrazovnim institucijama, univerzitetski sport,
4. sportske priredbe: lokalnog karaktera za djecu i omladinu, rekreativnog karaktera, promotivno-reklamnog karaktera, redovna takmičenja u sistemu strukovnih sportskih asocijacija, međunarodna takmičenja,
5. sportska rekreacija: pojedinačna, porodična, grupna, u školi, mjesnoj zajednici, privrednoj instituciji, specijalizovanim ustanovama: vojske, policije, civilne zaštite, vatrogasnih jedinica, kazneno-popravnim zavodima za odrasle i maloljetničku delikvenciju,
6. sportska medicina: biologija razvoja čovjeka, higijena ishrane, sistematsko preventivno praćenje zdravstvenog stanja djece, omladine i građana koji su uključeni u razne sportske programe, kineziterapija,
7. sportsko novinarstvo: štampa, radio, TV, elektronski mediji,
8. ekstremni sportovi: na postojećim sportskim objektima, na vodi, u vazduhu, u ekstremnim klimatskim uslovima, ekstremnom ambijentu,
9. sport i prevencije bolesti zavisnosti: narkomanija, alkoholizam, nikotinizam, psihološke devijacije,
10. sport i maloljetnička delikvencija, sport kao sredstvo za dodatnu socijalizaciju, sport i ekologija, sport kao sredstvo za eko-edukaciju i unapređenje životne sredine u ambijentu u kojem se realizuju programi,
11. sportski turizam, sport u turističko-ugostiteljskim objektima,
12. sport kao dio opšte kulture,
13. sportski marketing i afirmacija ukupnih sportskih sadržaja,
14. istorija sporta kao dio kulturno-istorijskog nasleđa,
15. sport i socijalizacija, druženje u svim oblicima aktivnosti,
16. sport i politika, sport i međusobni odnosi vlasti i sporta,
17. finansiranje sporta, sport i kriterijumski pristupi finansiranja sporta,
18. investicije u sportu, elaborati o opravdanosti investicija u sportu,
19. kadrovska politika u sportu, sport sa aspekta državnih organa vlasti, rukovođeci i (ne)stručni kadrovi u sportu,
20. normativno-zakonodavna regulativa u sportu,
21. podstizaj razvoja sporta, sport i razni oblici stvaranja adekvatnih uslova rada i stimulansa sportista i sportskih radnika.

I pored velikog obima raspoloživog materijala, ni u jednoj oblasti nismo uspjeli da obuhvatimo sve elemente da bi zaokružili cjelinu. Svuda su se osjećali propusti zbog neažurnosti i neadekvatne kulture odnosa prema podacima koji su obrađivali konkretne

dogadaje, a novi događaji su se brže odvijali nego što smo uspjeli da istražimo predhodne i dostignemo aktuelno vrijeme.

Objektivno procjenjujući mogućnosti i efekte u realnom vremenu, da je istraživanje arhivskog materijala iz prošlosti crnogorskog sporta dugačak i usporen proces, a da smo obuhvatili široki front, nametnula nam se promjena koncepcije daljeg istraživanja.

Umjesto obrade materijala pod nazivom „Vijek sporta u Crnoj Gori“, sada imamo i Deceniju crnogorskog sporta u XXI vijeku i Godišnjak crnogorskog sporta.

Da bi uhvatili korak sa vremenom, fokusirali smo se na pripremi Godišnjaka crnogorskog sporta koji će obuhvatiti 2010. godinu, a zatim i svaku narednu odvojeno.

Šta će se postići time ?

Zaokruživaće se period po period, a ujedno će se zaustaviti dalje prolongiranje obrade jedne cjeline koje nas je pratilo do sada. Uporedo će se nastaviti istraživanje prošlosti, ali sada sa mrežom saradnika. Nastaviće se saradnja sa Ministarstvom kulture, sporta i medija u Vladi RCG u čijem se Registru vode sportski savezi Crne Gore udruženi u COK koji broji 41 sportski savez sa 750 osnovnih sportskih organizacija.

Da bi bili efiksani u prikupljanju i obradi podataka, sportskim savezima Crne Gore pripremili smo unificirane obrasce za elektronski unos podataka kako bi se omogućila kompjuterska obrada.

Očekivani dalji rezultati istraživanja:

1. Objavljivanje Godišnjaka crnogorskog sporta za 2010. godinu,
Rok: polovina 2011. godine
2. Objavljivanje Crnogorskog sporta iz prve decenije XXI vijeka,
Rok: polovina 2011. godine
3. Objavljivanje Godišnjaka crnogorskog sporta za 2011. godinu,
Rok: polovina 2012. godine
4. Objavljivanje osnove publikacije koja je bila dominantni motiv za istorijsko istraživanje crnogorskog sporta pod nazivom: „Vijek sporta Crne Gore“,
Rok: polovina 2012. godine

Nakon ovog perioda, otvoriće se banka podataka crnogorskog sporta koja će biti dostupna novim istraživačima, obrazovnim institucijama i državnim organima zainteresovanim za istoriju crnogorskog sporta.

4.1. Projekat kao podsticaj

Kada je 1999. godine autor projekta objavio početak rada na projektu „Vijek sporta u Baru“, uradio pregled sportskih objekata i sportskih organizacija Bara, pokrenuta je energija i drugih istraživača koji su imali afiniteta prema ovoj problematici i koji su nakon 1999. godine pripremali i objavljivali svoje publikacije.

5. Zaključci

- 1) U „utakmici“ između israživača i sportskih događaja koji teku u toku godine, istraživač je ubjedljivi gubitnik. Sportska dešavanja mnogo brže dođu i prođu,

- nego što istraživač može da ispita sportsku prošlost i dostigne aktuelno doba.
- 2) Da bi se ostvario cilj neophodna je mreža saradnika podijeljenih po vrstama sporta. S tim, neophodna je saradnja sa COK sportskim savezima Crne Gore.
 - 3) Umjesto projektovane koncepcije izrade tri segmenta Almanaha - da se prvo uradi XX vijek, zatim decenija XXI vijeka i najzad godišnjak crnogorskog sporta, a da nam i dalje ne bježiorma vrijeme, okrenuće se redosled poteza: uradiće se prvo Godišnjak za 2010. godinu, a uporedo pripremati Decenija i Vijek.
 - 4) Ukoliko uspijemo da organizujemo mrežu saradnika za očekivati je da ćemo do polovine 2012. zaokružiti projektovane cjeline i otvoriti elektronsku banku podataka crnogorskog sporta.
 - 5) Da se ozakoni forma prikupljanje, obrada i čuvanje podataka o sportskim dešavanjima u Crnoj Gore.

6. Literatura:

1. Radović M., 1969, *20 godina rukometa u Crnoj Gori*, RSCG, Podgorica
2. Grupa autora, 1971, *Spomenica barske gimnazije*, Gimnazija „Niko Rolović“, Bar
3. Lutovac M., 1999, *Šahovski vijenac*, ŠSCG, Podgorica
4. Ćirković S., Vujović Đ., Živković Lj., 1984, *Bar grad pod Rumijom*, TRO „Izbor“, Bar
5. Perović M., 1988, *Bar i Ulcinj*, NIO „Univerzitetska riječ, Nikšić
6. Jovanović N., 1989, *Fudbal u Crnoj Gori do 1941. godine*, SIZ FKCG, Cetinje
7. Jovanović N., 1991, *Fudbalski savez Crne Gore 1931-1991. godine*, FKCG, Titograd
8. Jovanović N., 1991, *Fudbalska takmičenja u Crnoj Gori 1925-1985*, Novak Jovanović
9. Angel Kap., 1991, *Kroz Crnu Goru na skijama*, RFond za FK, Titograd
10. Bjelica D., Savićević G., 1992, *Mali fudbal u Crnoj Gori 1988-1992.*, FSCG, PG
11. Bjelica D., Savićević G., 1993, *Mali fudbal u Crnoj Gori 1963-1993.*, FSCG, PG
12. Jovanović N., 1994, *Sport u Crnoj Gori do 1914. godine*, Jaspromet, Cetinje
13. Popović M., Pavlović B., 1994, *Koralno more*, HTP „Korali“, Bar
14. Milović Ž., Mustafić S., 2001, *Knjiga o Baru*, JP „Informativni centar Bar“, Bar
15. Bjelica D., 1996, *Fudbalski praktikum*, CID, Podgorica
16. Min.sporta CG, 1996, *Koncepcija i razvoj sporta u Crnoj Gori*, Min.sporta CG, PG,
17. Radović M., 1999, *Rukometni almanah 1949-1990*, SO Podgorica, Podgorica
18. Madžgalj M., Popović I., 1999, *50 god. ASCG 75 god. atletike u Crnoj Gori*, ASCG,
19. Lutovac M., 2000, *Balada o Vladimiru*, ŠU „Mat“ i ŠSCG, Podgorica
20. Banović M., 1996, *Izveštaj SOFK Bar 1982-1996.godine*, SOFK Bar, Bar

21. „Faradinženjering“, 1996, *Sportski objekti u Crnoj Gori*, Ministarstvo sporta CG, PG
22. Banović M., 2002, *EKO park „Oaza“*, NVO „INFO sport CG“ Bar
23. Vujadinović K., 1997, *FK „Berane“*, Stupovi, Berane
24. Huić I., 1997, *Tenis u Crnoj Gori 1984-1995.*, Huić Ivan, Herceg Novi
25. Perović R., 2000, *Sportski vodič Crne Gore*, Sfinga, Nikšić
26. Lukšić V., Vujović M., 2002, *Šah u Baru*, Vladimir Lukšić, Milan Vujović, Bar
27. Vujović M., 2005., *Knjiga o Mikiju*, Mediteranski sajam knjiga, Bar
28. Zenović J., 2002, *120 godina OŠ „Anto Đedović“*, OŠ „Anto Đedović“, Bar
29. Lutovac M., 2006, *Vrtovi drevne igre*, ŠSCG, Podgorica
30. Perović D., 2007, *Fudbalski klubovi u Crnoj Gori*, NIG „Pobjeda“, Podgorica
31. Grupa autora, 2007, *Pristan, grad kojeg nema*, NVU „Pristan“, Bar
32. Macanović L., Milošević V., 2008, *Fudbal u Baru*, NVO „Sportisti Bara“, Bar

SPORTS ALMANAC OF MONTENEGRO

In Montenegro there is no publication which provides comprehensive information about sport and sports events of the past. In order not to forget what has happened and to leave a mark for future generations, we have initiated a publication, entitled Almanac of Athletes of Montenegro. Its goal is to collect, systematize, research, prepare and publish a history of sport in Montenegro, both in print form and in electronic databases, as well as research socio-economic factors that influenced the development of sport in Montenegro. As such, it will be a starting point for any future research of sports history in Montenegro.

Keywords: Almanac, sport, history, Montenegro

"Vijesti", 6. mart 2009.

VIJESTI

Saradnja dekana iz regiona

Nikšić – Sastanak dekana Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića, Sarajeva i Tuzle održaće se danas na nikšićkom Fakultetu za sport.

- Ova tri fakulteta nedavno su potpisala sporazume o saradnji, a sada imamo radni dogovor o implementaciji Bolonjskog procesa i organizaciji nastave magistarskih studija - kazao je dekan-nikšićkog Fakulteta dr **Duško Bjelica**.

Dekani sarajevskog fakulteta prof. dr **Izet Rado** i fakulteta iz Tuzle prof. dr **Branimir Mikić**, kao i prof. dr **Munir Talović** i prof. dr **Mithat Mekić** iz Sarajeva, održaće danas i sutra predavanja studentima magistarskih studija.

Sv. M.